

УДК 75.036.2(510)

КОВАЛЬОВА М. М., ЦЮ ЧЖУАНЮЙ
Харківська державна академія дизайну і мистецтв

DOI:10.30857/2617-0272.2020.3.4.

ІМПРЕСІОНІСТИЧНІ ТЕНДЕНЦІЇ В КИТАЙСЬКОМУ ОЛІЙНОМУ ЖИВОПИСУ ПЕРШОЇ ПОЛОВИНИ ХХ СТОЛІТТЯ

Мета статті – виявити імпресіоністичні тенденції в образотворчому мистецтві Китаю, що визначили своєрідність розвою китайського олійного живопису ХХ століття.

Методологія. У дослідженні використовуються історико-культурологічний, компаративний, іконографічний та іконологічний методи.

Результати. У статті розглядаються маловивчені аспекти розвитку китайського малярства першої половини ХХ ст. Ретроспективний аналіз живописного мистецтва дає можливість простежити місце традицій і новацій у формуванні олійного живопису Китаю, що переважає на даному історичному етапі розвитку національної художньої школи. Прагнення китайських митців до збереження філософського підґрунтя і теоретичних настанов класичного живопису тушшю та водночас зацікавленість імпресіонізмом стали своєрідною рисою олійного мистецтва Китаю. Основні тенденції, які домінували на початку століття, зберігаються і донині, визначивши розвиток китайського олійного малярства в цілому. Окреслено, що декоративність і тематичний репертуар класичного китайського мистецтва тушшю були перенесені в живопис олією, про що свідчить пошвавлена виставкова діяльність. В дослідженні визначено, що у першій половині ХХ століття в країні набув поширення імпресіоністичний напрям, що сформувався внаслідок вивчення китайськими майстрами творчості японських і французьких майстрів. Методи навчання і стильові пошуки китайських художників досліджуваного періоду стали основою сучасного мистецтва Китаю. З'ясовано, що новітні тенденції в китайському олійному мистецтві першої половини ХХ століття є художнім переосмисленням, ремінісценціями подібного явища у західноєвропейському живописі кінця ХІХ – початку ХХ ст. Поширення імпресіонізму сприяло найбільшому розвитку натюрмортного і пейзажного жанрів, а також вивело на новий щабель пленерні практики. Чимало китайських митців поширювали імпресіоністичні ідеї не тільки в художній творчості, а й в мистецтвознавстві та педагогічній діяльності.

Наукова новизна полягає у систематизації й аналізі фактологічного матеріалу з означеної проблеми, визначенні ролі імпресіоністичного напрямку в розвитку китайського олійного живопису.

Практична значущість. Результати можуть бути використані в подальших дослідженнях історії і теорії східного мистецтва ХХ століття.

Ключові слова: Імпресіонізм; Японія; Китай; олійне мистецтво; традиції; новації; педагогічна і творча діяльність.

Вступ. Актуальність роботи зумовлена значними змінами в традиційній культурі Китаю в першій половині ХХ століття. Художні пошуки китайських художників в цей період перебувають під впливом європейського мистецтва, зокрема, імпресіонізму. В олійному живописі Китаю розвиток імпресіоністичних тенденцій був підготовлений цілою низкою історичних та соціальних передумов. Створення нових мистецьких навчальних закладів, реформування художньої освітньої системи, популяризація західноєвропейського

мистецтва актуалізували творчі шукання художників. Більшість митців першої половини ХХ століття звертались до стилістичних і технічних особливостей імпресіонізму, що набув популярності на теренах країни внаслідок співзвучності філософського підґрунтя і способів вираження стилю із багатоміковою національною культурою Китаю.

Аналіз попередніх досліджень.
Постановка завдання. У вітчизняних і зарубіжних дослідженнях накопичено великий теоретичний матеріал, що дозволяє

вирішити ряд поставлених у статті задач. Проблема імпресіонізму в олійному живопису висвітлюється в наукових розробках Л. Вентурі [1], Д. Ревалда [9], М. Германа [4], В. Крючкової [6], Д. Сарабьянова [10] та ін. Виявлення специфіки східних філософсько-естетичних і художніх традицій, їхній взаємозв'язок з західноєвропейським мистецтвом здійснювалося на основі досліджень Н. Виноградової [2, 3], О. Завадської [5], В. Малявіна [8]. Біографічні дані про китайських художників першої половини ХХ століття ретельно задокументовані у роботі М. Саллівана [14]. Джерельну базу дослідження доповнили роботи відомих китайських дослідників Лі Чандзю [15], Лю Вея [16], Лю Сіня [13], Хао Сяо Хуа [11]. Розглядає живопис митців Китаю, проводить образні й символічні паралелі в мистецтві Китаю та Європи у своїх працях Лай Юега [17].

Незважаючи на велику кількість наукових праць, проблема вивчення феномена імпресіонізму в китайському реалістичному олійному живопису залишається не достатньо вивченою, оскільки більшість досліджень висвітлюють лише окремі аспекти прояву даного явища.

Метою статті є оцінка впливу імпресіонізму як універсальної світоглядної тенденції, що знайшла конкретне втілення в китайському олійному живописі ХХ століття.

Результати дослідження.

Імпресіонізм швидко поширювався в світовому мистецтві і вплинув на розвиток всіх національних шкіл. Але його сприйняття митцями іноді було зверхнім, що полягало у буквальному копіюванні художніх прийомів стилю [4, с. 379]. Втім, китайський олійний живопис розвинувся завдяки імпресіонізму, що і на сьогодні залишається актуальним напрямом в художній культурі Китаю.

Китайські художники цінують мистецтво імпресіонізму внаслідок гармонічного поєднання в ньому традиційних й інноваційних засобів образотворення. В їхніх роботах

відчувається прихильність до життєвого, вільного моделювання форм, передачі складної гри світла, чистоти і насиченості колірних сполучень. Серед головних задач митців імпресіонізму стало загальне прагнення звільнити живопис від будь-яких умовностей і спиратися на безпосередність натурних вражень, опанувати нові засоби художньої інтерпретації реального світу [9, с. 7]. Імпресіоністична експресія, ліризм, пошук духовної сутності речей мають певну схожість із традиційним китайським живописом, особливо зі стилем «се-і» – так званім «живописом ідеї», в якому митець творить зі швидкоплинним натхненням, немов інтуїтивно.

Поширення імпресіонізму в китайському образотворчому мистецтві відбувалось завдяки педагогічній діяльності японського художника (1866–1924), який навчався у Франції. В 1893 році він повертається на батьківщину і невдовзі посідає посаду професора західного живопису в Токійській школі образотворчих мистецтв. Після довгих дискусій з апологетами класичного мистецтва, Сейкі Куродо вдалося привнести художні засади імпресіонізму у викладання олійного малярства. Зі своїми учнями і однодумцями, серед яких були китайські художники, він заснував художню групу «Клуб білого коня», що відстоювала основні засади імпресіонізму [16, с. 38].

У 1905 р. учнем Куродо і активним учасником виставкової діяльності групи «Білий кінь» став відомий китайський митець Лі Шутонг (1880–1942). Навчаючись в Токійській школі образотворчих мистецтв він став першим відомим живописцем в історії китайського олійного живопису, який прийняв художню концепцію імпресіонізму (іл. 1). Показовою роботою Лі Шутонга, яка збереглася до нашого часу, став його «Автопортрет» [16, с. 40]. На сонячному теплому тлі представлено витончене обличчя юнака (іл. 2). Він дивиться з картини трохи відчуженим, замріяним

поглядом. Особливість імпресіоністичної техніки найбільш простежується в написанні обличчя, що сприймається як живе. Робота написана в пуантилістичній манері деяких картин відомого французького художника Огюста Ренуара, творчість якого Лі Шутонг вивчав в Японії в майстерні Сейкі Куродо. Відомо, що окрім роботи з натури (іл. 2) і ескізування, учні професора копіювали роботи імпресіоністів і постімпресіоністів із репродукцій, привезених Куродо із Франції [13, с. 174].

Згідно з архівними матеріалами Токійської школи витончених мистецтв, Лі Шутонг став першим відомим китайським студентом, що з успіхом закінчив навчання в Японії і згодом повернувся на батьківщину. З понад сорока китайських митців, що навчались в Японії у першій половині ХХ ст., найбільш відомими стали художники Гуан Лян (1900–1986), Вей Тяньлінь (1898–1977), Чень Ченгбо (1895–1948), Гуан Зілан (1903–1986), Ван Яхен (1894–1983), Ван Юечжі (1894–1937) та ін. [15, с. 40]. Їхня творчість сприяла збагаченню жанрового розмаїття в китайському олійному живопису.

Родоначальником китайського олійного натюрморту можна назвати Гуан Ляна, що з 1917 р. навчався в Тихоокеанській художній школі в Токіо. Більшість робіт художник виконував з натури, що на той час було нововведенням в мистецьких колах Китаю. На ранні твори Гуан Ляна вплинули роботи Огюста Ренуара і Поля Сезанна, які він вивчав і копіював під час навчання. Ніжність колористичних сполучень і трепетність живопису О. Ренуара, емоційність і площинна ритміка П. Сезанна простежуються майже у всіх картинах Гуан Ляна (іл. 3–6).

Одним з піонерів імпресіоністичного живопису був Ван Яхен (1894–1983), що присвятив своє життя не тільки творчості, а і розвою мистецької освіти в Китаї на зразок європейської моделі навчання. Після повернення додому він викладав у багатьох

школах мистецтв у Шанхаї і став одним із засновників Шанхайської академії мистецтв [12, р. 81]. Після навчання в Японії, з 1928 року Ван Яхен продовжив художню освіту у Франції, вивчаючи роботи майстрів епохи Відродження та імпресіоністів. Після повернення додому художник написав статтю про європейське мистецтво, в якій відбилися його спостереження про якості творів французьких імпресіоністів, серед яких він підкреслює яскравість кольорів, сміливий і вільний рисунок [13, р. 42].

До плеяди видатних китайських майстрів, в творчості яких простежуються імпресіоністичні тенденції, можна віднести Вей Тяньліня (1898–1977), який також навчався в Токійській школі образотворчих мистецтв. Свою художню освіту Вей Тяньлінь як і Ван Яхен продовжив у Франції, копіюючи видатні пам'ятки світової культури. Після повернення в Китай, він присвятив себе вивченню каліграфії і олійного живопису. Свій досвід він направив на вдосконалення національної художньої освіти, ставши засновником факультету образотворчого мистецтва і ремесел Пекінського педагогічного університету [5, с. 15].

Своєрідність художнього стилю Вей Тяньліня ґрунтується на поєднанні засад французького постімпресіонізму і китайського національного живопису тушшю. Майстер наполягав на чуйному розумінні і унікальному синтезу китайського і західного мистецтва, на засвоєнні основних законів і методів олійного живопису. Жанровий діапазон картин Тяньліня дуже різноманітний – це тематичні картини, пейзаж, натюрморт, портрет. В своїй творчості художник завжди знаходився в постійному пошуку нових форм, прийомів зображення, оригінальних ідей і тематиці творів, їх композиційного і колористичного вирішення. Багато уваги він приділяв роботі з натури, що постійно збагачувало колорит і світлоносіть його робіт [13, р. 79]. Картини художника не можна назвати цілком

реалістичними, але вони є завжди імпресіоністичними. Поштовхом для створення робіт ставало швидкоплинне враження від природи. Його надихали старовинна китайська кераміка з квітами, зелені куточки рідної природи. Вей Тяньлінь також був обдарованим майстром портрета. З його ранніх робіт найбільш відомі «Автопортрет» (іл. 7) і «Брат і сестра» (іл. 8). В картинах відчуваються впливи імпресіонізму і модернізму. Великі декоративні смуги живописних відтінків, чіткі, нерівні силуети форм – відгомін імпресіоністичного бачення. Такий підхід відтворює незабутню казкову картину доброти і чистоти життя, щирості почуттів та сімейних цінностей. Художник поступово практикував зіткнення і діалог між сутністю західного мистецтва і ядром китайського традиційного мистецтва (іл. 9–12).

Другий поштовх розвитку імпресіонізму в Китаї відбувся у 1920-х роках, коли на батьківщину повернулася велика кількість художників, що навчались безпосередньо у Франції. В цей час Китай перейшов від навчання олійному мистецтву в Японії безпосередньо до Європи. Китайські митці Сюй Бейхун (1895–1953), Чен Баої (1893–1945), Цю Даймінг (1896–1989), Чень Хонг (1896–1937), Пан Юліян (1895–1977), Лю Кан та багато інших, опанували художні принципи імпресіонізму, вивчаючи живописне мистецтво у Франції [13, р. 82–84]. Їхня творча і педагогічна діяльність кардинально змінила модель китайського мистецтва, вивела його на новий етап розвитку.

Слід відзначити, що головною рисою творчості китайських художників, що вчилися у Франції, було поєднання імпресіонізму з головними досягненнями постімпресіонізму, експресіонізму, фовізму та іншими авангардними рухами. Так, Сюй Бейхун – відомий китайський реаліст, поєднував в живописі засади академічного рисунку з колористичними прийомами імпресіонізму [3]. В творчості Лю Хайсу, Лін

Фенмяня (1900–1991), Пан Юліян, Ву Даю риси імпресіонізму поєднувалися з експресіоністичною манерою [16, с. 76].

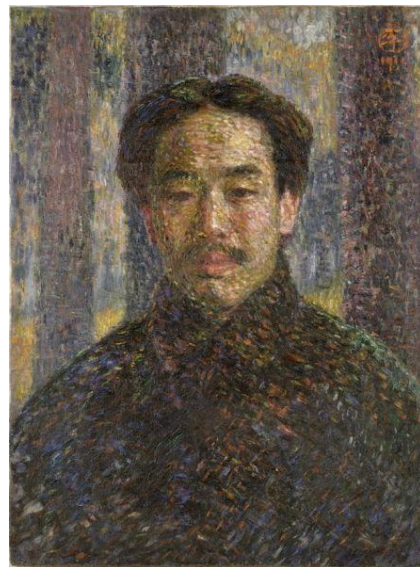
У квітні 1929 р. в Шанхаї відбулася Національна художня виставка, в якій взяли участь майже всі відомі китайські художники того часу. Серед них Ван Даюань, Ван Яхен і Ву Хенгкін були віднесені до імпресіоністів, Лю Хайсу і Ван Джюань, в свою чергу, – до пізніх імпресіоністів, а роботи Чжоу Бічу та Цю Даймінг були визначені як неоімпресіоністи [16, с. 51].

Серед цих митців найбільш важливу роль в поширенні імпресіонізму в китайській культурі відіграла творча, педагогічна і дослідницька робота видатного китайського художника Лю Хайсу (1896–1995). Художник поєднував у своєму мистецтві класичні китайські традиції з європейськими досягненнями, особливо з прийомами, характерними для постімпресіоністів – Ван Гога і Поля Сезанна (іл. 13–14). Як педагог, засновник Шанхайської художньої академії (першого профільного навчального закладу європейського типу) зробив величезний внесок в розвиток живопису і графіки Китаю ХХ століття [7, с. 198].

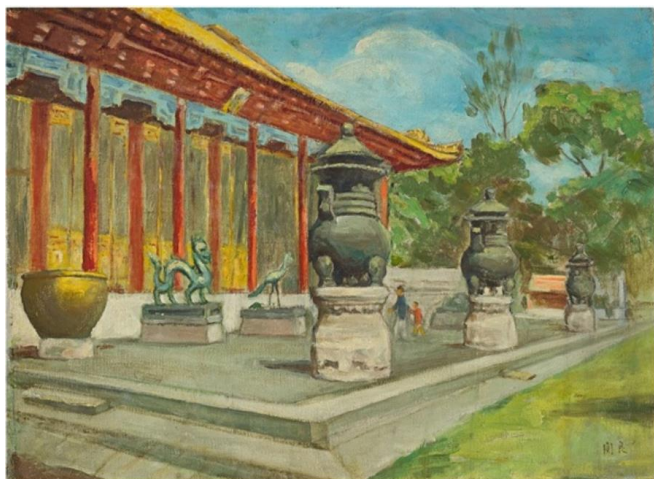
Важливим фактом розповсюдження зацікавленості митців і науковців до модерністичного мистецтва стала публікація статей Лю Хайсу, що висвітлювали історію й особливості європейського живопису для широкого загалу. У 1919 році художник написав есе «Коротка історія західного пейзажного живопису. Метод пейзажного живопису» [15, с. 111]. В ній митець наголошує, що основною характеристикою картин імпресіоністів є робота на пленері, передача світлоповітряного середовища, яскравість кольорів, що так приваблює митців і глядачів. Відтак, пленерні практики тільки розпочинали впроваджуватися в навчальні програми китайських художніх закладів.

Іл. 1. Лі Шутонг. Натюрморт з квітами.
40x57. Полотно, олія. 1911

Іл. 2. Лі Шутонг. Автопортрет.
66,6x45,5. Полотно, олія. 1911

Іл. 3. Гуан Лян. Святе місто.
33,2x45. Полотно, олія. 1950

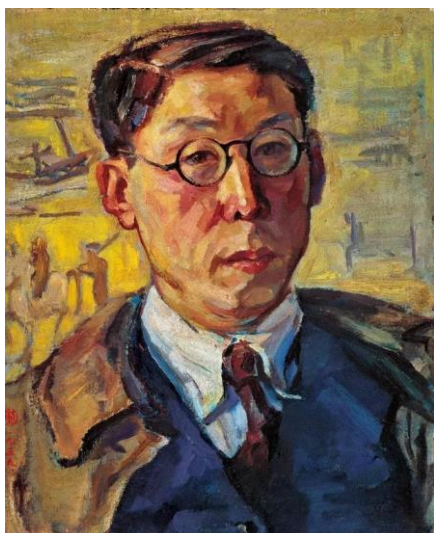
Іл. 4. Гуан Лян. Оранка.
57x38. Полотно, олія. Не датована

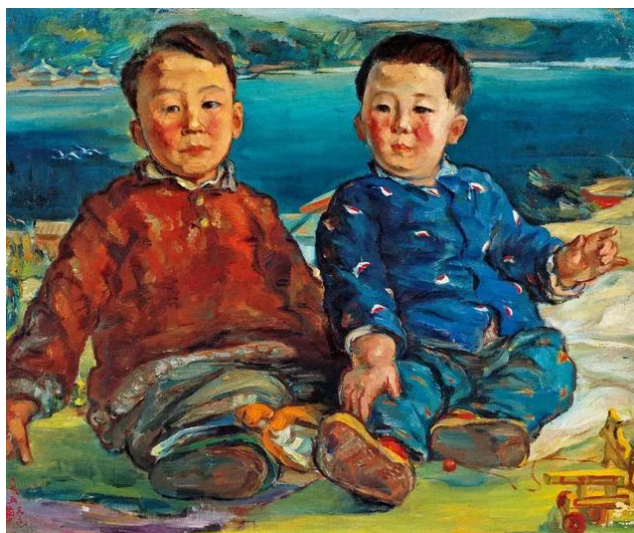
Іл. 5. Гуан Лян. Пейзаж західного озера.
21,5x31,5. Картон, олія. Не датована

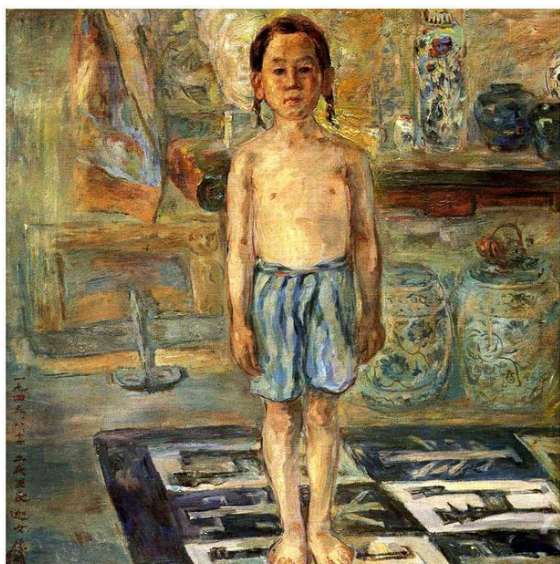
Іл. 6. Гуан Лян. Квіти і фрукти. 50x50.
Полотно, олія. 1917

Іл. 7. Вей Тяньлінь. Автопортрет. 45,5х38.
Полотно, олія. 1939

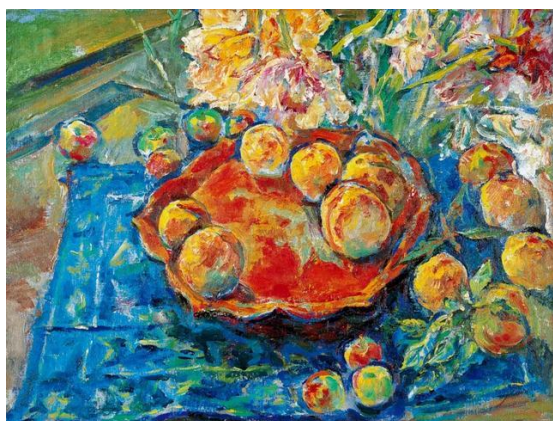
Іл. 8. Вей Тяньлінь. Брат і сестра. 56х70.
Полотно, олія. 1938

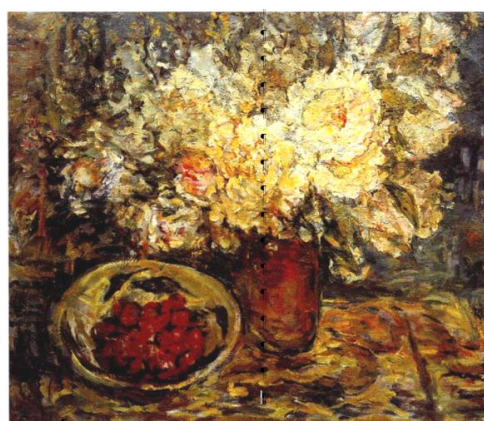
Іл. 9. Вей Тяньлінь. Перед сном. 47х56.
Полотно, олія. 1946

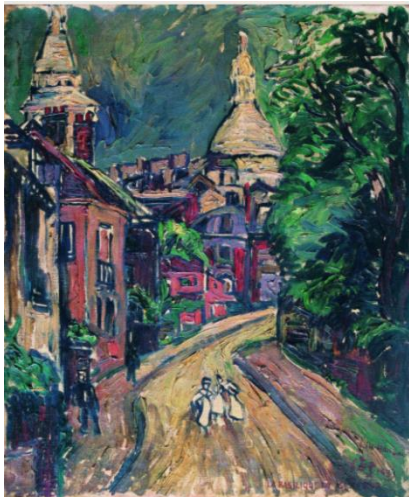
Іл. 10. Вей Тяньлінь. Портрет Вей Сюнь. 46х38.
Полотно, олія. 1945

Іл. 11. Вей Тяньлінь Жовтий персик, блакитна
тканина, тарілка з червоного лаку. 46х61.
Полотно, олія. 1970-і рр.

Іл. 12. Вей Тяньлінь. Півонії і червоні ягоди.
50х60,5. Полотно, олія. 1970

Іл. 13. Лю Хайсу. Церква у Парижі.
73x60. Полотно, олія. 1931

Іл. 14. Лю Хайсу. Будинок Парламенту. Лондон.
68x94. Полотно, олія. 1935

На чолі вивчення імпресіонізму стала Шанхайська академія образотворчих мистецтв, одним з фундаторів, якої став Лю Хайсу. В ній викладали художники, що опанували нові тенденції світового олійного малярства в Японії і Франції. У навчальній програмі нової школи особлива увага приділялася малюванню, скульптурі і олійному живопису, а також рисунку оголених моделей, що не відразу знайшло розуміння у консервативному професійному колі.

У 1921 році в Шанхайській академії публікується спеціальний випуск журналу «Образотворче мистецтво», присвячений імпресіонізму. До нього увійшли статті відомих майстрів олійного малярства – Цін Чжун («Три піонери постімпресіонізму»), Лю Хайсу («Мистецтво Сезанна»), Лу Ченга («Пізній імпресіонізм») та ін. [11, с. 138]. У 1923 році Лю Хайсу планував видати дослідження під назвою «Явища та тенденції розвитку сучасного мистецтва», деякі підрозділи якого збереглися до нашого часу в чернетці. Книга була поділена на декілька частин, які свідчать про важливість авторського ставлення до імпресіонізму. Так, перший розділ має назву «Мистецтво до імпресіонізму», друга частина – «Імпресіонізм», а третя – «Мистецтво після імпресіонізму». В такому сенсі імпресіонізм,

на думку митця, є певним «вододілом» між класичною і модерністичною художніми концепціями [15, с. 78].

Таким чином, Лю Хайсу став одним з головних ініціаторів в поширенні імпресіонізму. Він не тільки практикував його особисто (хоча його олійні картини, головним чином, належали до категорії постімпресіонізму) і пропагував його у своїй школі, але і намагався донести концепції імпресіонізму до широкого загалу. У 1932 р. Лю Хайсу став головним редактором масштабного альбому «Всесвітньо відомі картини» (видавництво «Zhonghua») [15, р. 49]. До альбому увійшли ілюстрації робіт імпресіоністів та постімпресіоністів, зокрема Ренуара, Моне, Ван Гога і Сезанна. Велика кількість репродукцій зробило видання дуже популярним. Лю Хайсу до цього видання написав вступну статтю «Західний живописний сад» [13, р. 81].

Велику роль у впровадженні імпресіонізму відіграли публікації відомого китайського педагога та теоретика мистецтва Цзян Даньшу (1885–1962). Професійну освіту він отримав на кафедрі малювання та ремесел в Університеті мистецтв в Нанкіні (1907–1910), а після її закінчення отримав запрошення на викладацькій роботі на ній. Пізніше він займав посади професора теорії мистецтв в

Шанхайській академії образотворчих мистецтв, Академії мистецтв Ханчжоу, Академії мистецтв Східного Китаю, Університеті мистецтв Нанкіна та інших установах [14, р. 114]. Найвідоміші теоретичні праці мистецтвознавця «Історія мистецтва в новому підручнику нормальної школи» (1917), «Довідник історії мистецтва» (1918). «Історія мистецтва» Даньшу була затверджена Міністерством освіти як перше видання «Нового підручника для нормальних шкіл» і була розповсюджена у всіх художніх закладах Китаю. Це видання окрім історії китайського мистецтва, висвітлювало сучасні тенденції західного живопису. Зокрема, у розділі «Школи живопису у Франції» автор визначає головні образотворчі засади реалізму, натуралізму, імпресіонізму, постімпресіонізму, кубізму, футуризму [16, р. 57], що стало теоретичним підґрунтям у вивченні сучасних європейських тенденцій олійного живопису у китайських мистецьких колах.

Висновки. Становлення імпресіоністичного світогляду пов'язано з поєднанням художніх і філософських традицій Заходу і Сходу, що є показником

спільності світоглядних основ культури. Імпресіоністичні тенденції в олійному живопису виявляються в Китаї у першій половині ХХ століття. Навчання китайських художників в Японії наприкінці ХІХ–ХХ ст. стало першим етапом впровадження імпресіонізму в китайську культуру. Другий етап швидкого занурення митців в досягнення європейської культури розпочався у 1920-х роках. У цей період більшість китайських художників навчалися безпосередньо у Франції – батьківщині імпресіонізму. Виявлено, що для творчості китайських олійних майстрів характерна якісна переробка, синтез кращих в історії мистецтва досягнень і втілення їх в життя в руслі національної культури. Проведений аналіз дозволив систематизувати факти творчої і педагогічної діяльності відомих китайських мистців: Лі Шутонга, Гуан Ляна, Вей Тяньліня, Лю Хайсу – апологетів китайського імпресіоністичного живопису. Проаналізований матеріал дає можливість для подальшого дослідження впливу модерністичних течій на розвиток китайського олійного малярства.

Література

1. Вентури Л. Дневники импрессионистов. Перевод с франц. П. В. Мелковой. М.: "Издательство АСТ", 2016. 352 с.
2. Виноградова Н. Горы-воды: Китайская пейзажная живопись. М.: Белый город, 2011. 49 с.
3. Виноградова Н. А. Сюй Бэйхун. М.: Изобразительное искусство, 1980. 64 с.
4. Герман М. Ю. Импрессионизм: Основы, положения и последователи. СПб.: «Азбука-классика», 2008. 520 с.
5. Завадская Е. В. Ци Байши. М.: Искусство, 1982. 288 с.
6. Крючкова В. Импрессионизм. М.: Белый город, 2013. 48 с.
7. Лю Фань. Лю Хайсу – співець полум'яного сонця. *Сьомі Платонівські читання: Тези доповідей Міжнародної наукової конференції*. К.: Міністерство культури України, Національна

академія образотворчого мистецтва і архітектури, 2019. С. 197–199.

8. Малявин В. В. Китайское искусство. М.: ОАО Люкс, 2004. 178 с.

9. Ревалд Дж. Искусство импрессионизма. Перевод с англ. П. В. Мелковой; вступ. ст. и общ. ред. А. Н. Изергиной. Ленинград-Москва: Искусство, 1959. 503 с.

10. Сарабьянов Д. В. Русская живопись XIX века среди европейских школ. М.: Советский художник, 1980. 263 с.

11. Хао Сяо Хуа. Художественная культура Китая первой половины XX века. Образование. Традиции и европейские влияния. *Вісник ХДАДМ*. 2013. №1. С. 137–139. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/had_2013_1_31.

12. Andrews J. F. Art and Politics in the People's Republic of China. Berkeley; Los Angeles; London: University of California Press, 1994. 568 p.

13. Liu Xin. 100 years of Chinese oil painting: An illustrated historical study: 1840–1949. Guanghi: Fine Arts Publishing House, 2018. 256 p.

14. Sullivan M. Modern Chinese artists: a biographical dictionary. Berkeley: University of California Press, 2006. 249 p.

15. 李昌菊 中國油畫本土化百年 (1900–2000) 人民出版社. 2017. 566頁 [Лі Чандзю. Сто років локалізації китайського олійного живопису (1900–2000). Народне видавництво Китаю, 2017. 566 с.].

16. 劉淳著. 中國油畫史 增訂本. 北京 版社, 2016. 544頁 [Лю Вей. Історія китайської олійної картини. Пекін: Китайська молодіжна преса, 2016. 544 с.].

17. Лай Юеге. Образ і символ квітучого дерева у мистецтві Китаю і Європи. *Art and design*. 2019. №2. С. 111–122. DOI: [10.30857/2617-0272.2019.2.11](https://doi.org/10.30857/2617-0272.2019.2.11).

References

1. Venturi, L. (2016). *Dnevniky impressionistov* [Diaries of the Impressionists]. Pervod s franc. P.V. Melkovej. Moscow: "Izdatel'stvo AST". 352 p. [in Russian].

2. Vinogradova, N. (2011). *Gory-vody: Kytayskaia peizazhnaia zhyvopys* [Hory-vody: Chinese landscape painting]. Moscow: Belyj gorod. 49 p. [in Russian].

3. Vinogradova, N.A. (1980). *Syuj Bejhun* [Xu Beihong]. Moscow: Izobrazitel'noe iskusstvo, 1980. 64 p. [in Russian].

4. German, M.Y. (2008). *Impressionizm: Osnovopolozhniki i nasledovateli* [Impressionism: Founders and Followers]. SPb.: Azbuka-klassika, 2008. 520 p.

5. Zavadskaia, E.V. (1982). *Ci Bajshi* [Qi Baishi]. Moscow: Iskusstvo. 288 p. [in Russian].

6. Kryuchkova, V. (2013). *Impressionizm*. [Impressionism]. Moscow: Belyj gorod. 48 p. [in Russian].

7. Lyu, Fan' (2019). Liu Khaisu – spivets polumianoho sontsia [Liu Haisu – the Singer of the Flaming Sun]. *Somi Platonivski chytannia: Tezy dopovidei Mizhnarodnoi naukovoï konferentsii*. Kyiv: Ministerstvo kultury Ukrainy, Natsionalna

akademiia obrazotvorchoho mystetstva i arkhitektury. P. 197–199 [in Ukrainian].

8. Malyavin, V.V. (2004). *Kitajskoe iskusstvo* [Chinese art]. Moscow: OAO Lyuks. 178 p. [in Russian].

9. Revald, Dzh. (1959). *Iskusstvo impressionizma* [The Art of Impressionism]. Pervod s angl. P.V. Melkovej; vstup. st. i obshch. red. A.N. Izerginoj. Leningrad-Moskva: Iskusstvo. 503 p. [in Russian].

10. Sarabianov, D.V. (1980). *Russkaia zhyvopys XIX veka sredey evropeiskykh shkol* [Russian painting of the 19th century among European schools]. Moscow: Sovetskyi khudozhnyk. 263 p. [in Russian].

11. Hao, Syao Hua (2013). *Hudozhestvennaya kultura Kitaya pervoj poloviny XX veka. Obrazovanie. Tradicii i evropejskie vliyaniya* [Artistic culture of China in the first half of the 20th century. Education. Traditions and European influences]. Visnik HDADM. №1. P. 137–139. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/had_2013_1_31 [in Russian].

12. Andrews, J.F. (1994). *Art and Politics in the People's Republic of China*. Berkeley; Los Angeles; London: University of California Press. 568 p. [in English].

13. Liu, Xin (2018). 100 years of Chinese oil painting: An illustrated historical study: 1840–1949. Guanghi: Fine Arts Publishing House. 256 p. [in English].

14. Sullivan, M. (2006). *Modern Chinese artists: a biographical dictionary*. Berkeley: University of California Press. 249 p. [in English].

15. Li, Chandzyu (2017). *Sto rokiv lokalizacii kitajskogo olijnogo zhivopisu (1900–2000)*. [One hundred years of localization of Chinese oil painting (1900–2000)]. Narodne vidavnictvo Kitayu. 566 p. [in Chinese].

16. Lyu, Vej (2016). *Istoriya kitajskoi olijnoï kartini*. [History of Chinese oil painting]. Peking: Kitajsk'a molodizhna presa. 544 p. [in Chinese].

17. Yuege, Lai (2019) Image and symbol of a flowering wood in art of China and Europe. *Art and design*. 2. 111–122. DOI: [10.30857/2617-0272.2019.2.11](https://doi.org/10.30857/2617-0272.2019.2.11) [in Ukrainian].

IMPRESSIONAL TRENDS IN CHINESE OIL PAINTING OF THE FIRST HALF OF THE 20th CENTURY

KOVALOVA M. M., QIU ZHUANGYU

Kharkiv State Academy of Design and Arts

The purpose of the article is to reveal the impressionistic trends in the fine arts of China, determining the originality of the Chinese oil painting development of the 20th century.

Methodology. Historical and cultural, comparative, iconographic and iconological methods are used in the study.

Results. The study examines the underinvestigated aspects of Chinese painting development in the first half of the 20th century. The retrospective analysis of the pictorial art enables tracing the traditions and innovations in the formation of oil painting in China, which prevails at this historical stage of the national art school development. The desire of Chinese artists to preserve the philosophical foundation and theoretical principles of classical ink painting, and at the same time an interest in Impressionism, have become a peculiar feature of Chinese oil painting. The main trends, dominating at the beginning of the century, persist to this day, defining the development of Chinese oil painting in general. It is determined that the decorativeness and thematic repertoire of classical Chinese ink art has been transferred to oil painting, as evidenced by the booming exhibition activities. The study determined that in the first half of the 20th century, the impressionistic trend was spread in the country, which resulted from the study of Japanese and French masters by Chinese masters. The teaching methods and stylistic searches of Chinese artists of the period under study became the foundation of contemporary Chinese art. The latest trends in Chinese oil

ИМПРЕССИОНИСТИЧЕСКИЕ ТЕНДЕНЦИИ В КИТАЙСКОЙ МАСЛЯНОЙ ЖИВОПИСИ ПЕРВОЙ ПОЛОВИНЫ XX ВЕКА

КОВАЛЕВА М. М., ЦЮ ЧЖУАНЮЙ

Харьковская государственная академия дизайна и искусств

Цель – выявить импрессионистические тенденции в изобразительном искусстве Китая, определить своеобразие развития китайской масляной живописи XX века.

Методология. В исследовании используются историко-культурологический, компаративный, иконографический и иконологические методы.

Результаты. В исследовании рассматриваются малоизученные аспекты развития китайской живописи первой половины XX в. Ретроспективный анализ живописного искусства дает возможность проследить место традиций и новаций в формировании масляной живописи Китая, которые преобладают на данном историческом этапе развития национальной художественной школы. Стремление китайских художников к сохранению философских основ, теории классической живописи тушью и, в тоже время, заинтересованность импрессионизмом стали своеобразной чертой масляной живописи Китая. Основные тенденции, которые доминировали в начале века, сохраняются и по сей день, определив развитие китайского современного масляного искусства. Выявлено, что декоративность и тематический репертуар классического китайского искусства тушью были перенесены в живопись маслом, о чем свидетельствует оживленная выставочная деятельность. В исследовании определено, что в первой половине XX века в стране получило распространение импрессионистическое направление, сформировавшееся в результате изучения китайскими мастерами творчества японских и французских художников. Методы обучения и стилевые поиски китайских художников исследуемого периода стали основой современного искусства Китая. Установлено, что новые тенденции в китайском масляном искусстве первой половины XX века

painting in the first half of the 20th century are: an artistic rethinking, reminiscences of a similar phenomenon in Western European painting of the late XIX – early XX century. The spread of impressionism contributed to the greatest development of still life and landscape genres, and also brought plein air practice to a new level. Many Chinese artists spread impressionistic ideas not only in artistic creation, but also in art history and teaching.

The scientific novelty lies in the systematization and factual material analysis on this problem, determining the role of the impressionist trend in the Chinese oil painting development.

Practical significance. The results of the study can be used in further studies of the history and theory of Oriental art of the 20th century.

Keywords: *Impressionism; Japan; China; oil painting; traditions; innovations; pedagogical and creative activities.*

являются художественным переосмыслением, реминисценциями подобного явления в западноевропейской живописи конца XIX – начала XX вв. Распространение импрессионизма способствовало активному развитию натюрмортного и пейзажного жанров, а также вывело на новую ступень пленэрные практики. Большинство китайских художников придерживались идей импрессионизма не только в художественном творчестве, но и в теоретической и педагогической деятельности.

Научная новизна заключается в систематизации и анализе фактологического материала по данной проблеме, определении роли импрессионистического направления в развитии китайской масляной живописи.

Практическая значимость. Результаты могут быть использованы в дальнейших исследованиях истории и теории восточного искусства XX века.

Ключевые слова: *Импрессионизм; Япония; Китай; масляная живопись; традиции; новации; педагогическая и творческая деятельность.*

ІНФОРМАЦІЯ
ПРО АВТОРІВ:

Ковальова Марія Миколаївна, канд. мист., доцент кафедри живопису, Харківська державна академія дизайну і мистецтв, ORCID 0000-0002-9254-2565, **e-mail:** kovaleva2075@gmail.com

Цю Чжуанюй, аспірант кафедри живопису, Харківська державна академія дизайну і мистецтв, ORCID 0000-0002-9003-1294, **e-mail:** qiuzhuangyu@gmail.com

Цитування за ДСТУ: Ковальова М.М., Цю Чжуанюй Імпресіоністичні тенденції в китайському олійному живопису першої половини XX століття. *Art and design*. 2020. № 3. С. 55–65.

<https://doi.org/10.30857/2617-0272.2020.3.4>

Citation APA: Kovalova, M.M., Zhuangyu, Qiu (2020) Impressional trends in Chinese oil painting of the first half of the 20th century. *Art and design*. 2020. 3. 55–65.